

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 92/2018-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Orosza, sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Art EUROPA, s. r. o., 17. novembra 122, Prešov, zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Miklošom, Vodná 6, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 S 124/2016 z 2. novembra 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Art EUROPA, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Art EUROPA, s. r. o., 17. novembra 122, Prešov (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom

JUDr. Ladislavom Miklošom, Vodná 6, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 S 124/2016 z 2. novembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobkyne účastníčkou konania vedeného krajským súdom o jej žalobe vo veci správneho trestania, o ktorej rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 S 124/2016 z 30. marca 2017 tak, že žalobu zamietol a žalobkyni nepriznal právo na úhradu trov konania.

Tento rozsudok sťažovateľka napadla kasačnou sťažnosťou. Krajský súd vyzval sťažovateľku na úhradu poplatkovej povinnosti, ktorá jej vznikla podaním kasačnej sťažnosti, a po márnom uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (od 15. septembra 2017 do 24. septembra 2017, pozn.) konanie zastavil uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom sp. zn. 6 S 124/2016 z 23. októbra 2017.

Proti uzneseniu o zastavení konania sťažovateľka podala sťažnosť, v ktorej s poukazom na svoju práceneschopnosť počas lehoty stanovenej na úhradu poplatku žiadala o odpustenie zmeškania lehoty a navrhla uznesenie zrušiť. Sťažovateľka 31. októbra 2017 zaplatila súdny poplatok prevodom z bankového účtu.

O sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom rozhodol krajský súd (sudca, pozn.) napadnutým uznesením tak, že žiadosti sťažovateľky o odpustenie zmeškania lehoty na úhradu poplatku nevyhovел a sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta:

„Domnievame sa, že postupom krajského súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť na súdnu ochranu z dôvodu, že neuhradil súdny poplatok v stanovenej lehote z dôvodu, že bol práceneschopný. Novelou zákona o súdnych poplatkoch sa upravila zákonná povinnosť uhradiť súdny poplatok v lehote určenej súdom a prestala platiť možnosť, že súd pokračuje

v konaní, ak účastník konania uhradí súdny poplatok v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu, ktorým sa konanie zastavuje pre nezaplatenie súdneho poplatku. Táto novela bola prijatá z dôvodu zneužívania tohto ustanovenia špekulatívnym zámerom niektorých účastníkov konania, ktorým však sťažovateľ nie je. Sťažovateľ súdny poplatok uhradil aj napriek prekážke na jeho strane, teda práceneschopnosti, a to dňa 31.10.2017, čo vyplýva aj z uznesenia krajského súdu zo dňa 02.11.2017. Podľa nášho názoru súd práceneschopnosť sťažovateľa neposúdil ako hodný osobitného zreteľa a neodpustil zmeškanie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

Zastávame názor, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 Dohovoru a aj v súlade s čl. 13 Dohovoru podáva sťažovateľ túto sťažnosť. Zároveň si uplatňujeme náhradu trov konania titulom právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby, v súlade s § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky 655/2004 Z.z. v platnom znení.“

Na základe tejto argumentácie sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenie zruší a vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná sťažovateľke právo na úhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (m. m. II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (m. m. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (porov. právnu vetu nálezu III. ÚS 260/07; ďalej napr. aj II. ÚS 439/2016).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo

za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

Podstatou sťažnostnej argumentácie vo vzťahu k porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu je odňatie možnosti konať pred súdom, keď krajský súd neposúdil práceneschopnosť sťažovateľky ako ospravedlniteľnú prekážku hodnú osobitného zreteľa, ktorá jej bránila v zaplatení súdneho poplatku v stanovenej lehote a neodpustil jej z tohto dôvodu zmeškanie lehoty, ale jej sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú.

V relevantnej časti napadnutého uznesenia krajský súd okrem iného uvádza:

„13. Určitá skutková okolnosť môže byť ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 70 ods. 1 SSP len vtedy, pokiaľ medzi ňou (práceneschopnosťou žalobcu v tomto prípade) a zmeškaním lehoty je príčinná súvislosť. Na jej preukázanie treba doložiť, že k zmeškaniu došlo len v dôsledku tejto okolnosti a že nebyť tejto prekážky, nedošlo by k zmeškaniu lehoty. Ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. O tom, či sú splnené uvedené podmienky (pozri vyššie podmienky pod 1. až 5. v bode 11 tohto uznesenia) rozhoduje súd na základe preukázaných skutkových okolností. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu.

14. Podľa právneho názoru súdu práceneschopnosť žalobcu, ktorý má právneho zástupcu z radou advokátov z dôvodu povinného právneho zastúpenia žalobcu a ktorému výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola doručená 14.09.2017 a ktorý súdny poplatok mal zaplatiť v zmysle ust. § 5 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch dňa 06.06.2017, kedy bola podaná kasačná sťažnosť proti rozsudku tunajšieho súdu z 30.03.2017 č.k. 6S/124/2016 -50, ako účastníka súdneho konania z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu (od 01.08.2017 do 31.10.2017 a naďalej), ktorý zdravotný stav žalobcu sa v priebehu trvania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (od 15.08.2017 do 24.09.2017 vrátane) nezmenil a ak súdny poplatok bol zaplatený počas práceneschopnosti žalobcu (31.10.2017), nemožno považovať žalobcom uvedený dôvod za ospravedlniteľný dôvod pre

odpustenie zmeškania lehoty podľa ust. § 70 SSP, pretože žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi svojou práceneschopnosťou a zmeškanou lehotou, pokiaľ argumentoval len svojím tvrdením o svojej práceneschopnosti od 01.08.2017, ktorú dokladoval potvrdením o práceneschopnosti, ktorá trvala aj v čase, keď žalobca súdny poplatok zaplatil (31.10.2017, podľa tvrdenia žalobcu dňa 30.10.2017). Z uvedeného vyplýva, že žalobca nezmeškal úkon z ospravedliteľného dôvodu a nebol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí, pretože taký úkon vykonal počas svojej práceneschopnosti, ktorú uviedol ako ospravedliteľný dôvod pre odpustenie zmeškanej lehoty na vykonanie úkonu.

15. Žalobca, na ktorom leží dôkazné bremeno musí preukázať príčinnú súvislosť medzi práceneschopnosťou žalobcu a zmeškaním lehoty, teda uvedenú príčinnú súvislosť nepreukázal, pretože jeho práceneschopnosť nebola dôsledkom vylúčenia možnosti urobiť úkon, a teda zaplatiť súdny poplatok, ktorý úkon urobil až po súdom určenej lehote a najmä počas svojej práceneschopnosti, teda napriek tomu že bol práceneschopný od 01.08.2017 a tvrdil, že pre svoju práceneschopnosť súdny poplatok v lehote od 15.08.2017 do 24.09.2017 vrátane nemohol zaplatiť.“

Ústavný súd po preskúmaní sťažnostnej argumentácie a napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd by síce za určitých podmienok mohol postupovať tak, že uzná dôvody práceneschopnosti na strane sťažovateľky, ktoré viedli k zmeškaniu lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, avšak vzhľadom na všetky súdu známe skutočnosti (najmä správanie samotnej sťažovateľky) dôvodne nepovažoval zmeškanie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za okolnosť hodnú osobitného zreteľa, keďže vznik poplatkovej povinnosti je zo zákona viazaný na podanie kasačnej sťažnosti. Sťažovateľka vzhľadom na obligatórne zastúpenie kvalifikovaným právnym zástupcom už pri podaní uvedenej sťažnosti mohla a mala vedieť, že je povinná poplatok uhradiť buď priamo pri podaní kasačnej sťažnosti (napríklad prevodným bankovým príkazom – tak ako to urobila po súdom stanovenej lehote 31.októbra 2017), alebo účinne najneskôr do uplynutia lehoty stanovenej súdom.

Pretože v danom prípade krajský súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov, preskúmal sťažnosťou

napadnuté uznesenie o zastavení konania po právnej i skutkovej stránke a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnená námietka odňatia možnosti konať pred súdom je zjavne neopodstatnená, takže nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nesúhlas sťažovateľky s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jej základných práv a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené sťažnosť sťažovateľky odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Záverom ústavný súd dodáva, že vzhľadom na to, že vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018